EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 509 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Spanyolország 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Spanyolország 2020. évi stabilitási programját

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Spanyolország 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Spanyolország 2020. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Bizottság 2019. december 17-én elfogadta az éves fenntartható növekedési stratégiát, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2020. évi európai szemeszterét. Kellő figyelmet fordított az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérére. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2019. december 17-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Spanyolországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott.

(2) A Spanyolországra vonatkozó 2020. évi országjelentést[3] 2020. február 26-án tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019. július 9-én[4] elfogadott

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.
[3] SWD(2020) 508 final.
[4] HL C 301., 2019.9.5., 117. o.

országspecifikus ajánlások és az előző években Spanyolországnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán Spanyolország által elért eredményeket. Az országjelentés emellett magában foglalta az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálatot is, amelynek eredményeit szintén 2020. február 26-án tették közzé. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Spanyolországban makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. A továbbra is magas munkanélküliséggel összefüggésben változatlanul sebezhetőséget okoz az állami és a magánszektor nagymértékű külső és belső adósságállománya, ami egyben határokon átnyúló jelentőséggel is bír.

(3) Az Egészségügyi Világszervezet 2020. március 11-én hivatalosan világjárványnak nyilvánította a Covid19-járványt. A világjárvány súlyos népegészségügyi szükséghelyzetet jelent a polgárok, a társadalom és a gazdaságok számára. Rendkívüli nyomást gyakorol a nemzeti egészségügyi rendszerekre, zavarokat okoz a globális ellátási láncokban, volatilitáshoz vezet a pénzügyi piacokon, sokkokat idéz elő a fogyasztói keresletben, és számos ágazatra kedvezőtlenül hat. Veszélyezteti az emberek munkahelyét, jövedelmét és a vállalkozások tevékenységét. A világjárvány komoly gazdasági sokkot okozott, amelynek már most is súlyos hatása van az Európai Unióban. A Bizottság 2020. március 13-án elfogadott közleményében[5] a válság nyomán hozott koordinált gazdasági válaszintézkedéseket sürgetett, nemzeti és uniós szinten minden szereplő bevonásával.

(4) Több tagállam szükségállapotot hirdetett ki, vagy szükséghelyzeti intézkedéseket vezetett be. Minden szükséghelyzeti intézkedésnek szigorúan arányosnak, szükségesnek és időben korlátozottnak kell lennie, valamint összhangban kell lennie az európai és nemzetközi normákkal. Ezeknek az intézkedéseknek demokratikus felügyelet és független bírósági felülvizsgálat alá kell tartozniuk.

(5) A Bizottság 2020. március 20-án közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról[6]. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

---

5 COM(2020) 112 final.

6 COM(2020) 123 final.

(6) Folyamatos fellépésre van szükség a vírus terjedésének korlátozása és ellenőrzés alatt tartása, a nemzeti egészségügyi rendszerek ellenálló képességének megerősítése, a társadalmi-gazdasági következményeknek a vállalkozásokra és háztartásokra irányuló támogató intézkedések révén történő csökkentése, valamint a gazdasági tevékenység újraindulása fényében a munkahelyeken megfelelő egészségügyi és biztonsági feltételek biztosítása érdekében. Az Uniónak teljes mértékben ki kell használnia a rendelkezésére álló eszközöket, hogy támogassa a tagállamok e területeken tett erőfeszítéseit. Ezzel párhuzamosan a tagállamoknak és az Uniónak együtt kell működniük azon intézkedések kidolgozásában – többek között a zöld átállás és a digitális átalakulás integrálásával, valamint a válság tanulságainak levonásával –, amelyek társadalmunk és gazdaságaink rendes működéséhez és a fenntartható növekedéshez való visszatéréshez szükségesek.

(7) A Covid19-válság rávilágított, hogy az egységes piac lehetővé teszi a rendkívüli helyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást. Mindazonáltal a helyreállítási szakaszba való gyors és zökkenőmentes átmenet, továbbá az áruk, szolgáltatások és a munkavállalók szabad mozgásának biztosítása érdekében az egységes piac rendes működését akadályozó rendkívüli intézkedéseket azonnal meg kell szüntetni, amint azok már nem nélkülözhetetlenek. A jelenlegi válság rámutatott arra, hogy válsághelyzet-felkészültségi terveket kell kidolgozni az egészségügyi ágazatban, amelyeknek magukban kell foglalniuk különösen a beszerzési stratégiák javítását, az ellátási láncok diverzifikálását és az alapvető eszközök stratégiai tartalékainak kialakítását. Ezek kulcsfontosságú elemek az átfogóbb válsághelyzet-felkészültségi tervek kidolgozása szempontjából.

(8) Az uniós jogalkotó már módosította a vonatkozó jogszabályi kereteket[7] annak érdekében, hogy a tagállamok mozgósíthassák az európai strukturális és beruházási alapok fel nem használt forrásait a Covid19-világjárvány rendkívüli hatásainak kezelésére. Ezek a módosítások további rugalmasságot, valamint egyszerűsített és észszerűsített eljárásokat biztosítanak. A cash flow-nyomás enyhítése érdekében a tagállamok a 2020–2021-es pénzügyi évben igénybe vehetik az uniós költségvetés 100 %-os társfinanszírozását is. Spanyolországot arra ösztönözzük, hogy teljes mértékben használja ki az említett lehetőségeket a kihívások által leginkább érintett egyének és ágazatok támogatása érdekében.

(9) A világjárvány társadalmi-gazdasági hatása az eltérő szakosodási minták miatt valószínűleg egyenlőtlenül oszlik el a spanyol régiók között. Ez a helyzet a turizmusra leginkább támaszkodó régiók, például a Mediterrán partvidék, Andalúzia, vagy Baleár-szigetek és a Kanári-szigetek esetében, ahol a munkahelyek több mint egynegyede kapcsolódik ehhez az ágazathoz. Ez a Spanyolországon belüli regionális egyenlőtlenségek növekedésének jelentős kockázatával jár, A tagállamok közötti konvergenciafolyamat átmeneti felborulásának kockázatával együtt a jelenlegi helyzet célzott szakpolitikai válaszintézkedéseket tesz szükségessé.

---

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/460 rendelete (2020. március 30.) az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU és az 508/2014/EU rendeletnek a COVID-19 járványra adott válaszként a tagállamok egészségügyi rendszereibe és gazdaságuk más ágazataiba történő beruházások mozgósítását célzó különös intézkedések tekintetében történő módosításáról (A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés) (HL L 99., 2020.3.31., 5. o.), valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/558 rendelete (2020. április 23.) az 1301/2013/EU és az 1303/2013/EU rendeletnek az európai strukturális és beruházási alapok COVID-19-járványra adott válaszlépésekre történő felhasználásához kivételes rugalmasságot biztosító egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 130., 2020.4.24., 1. o.).

(10) Spanyolország 2020. május 1-jén benyújtotta 2020. évi nemzeti reformprogramját és 2020. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

(11) Spanyolország jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához és az átmeneti adósságszabály hatálya alá tartozik.

(12) A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Spanyolországnak biztosítania kellett, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája (3) 2019-ben ne haladja meg a 0,6 %-ot, ami a GDP 0,65 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazítást jelent. A Bizottság átfogó értékelése megerősíti, hogy 2019-ben jelentős mértékű volt az eltérés a középtávú költségvetési célhoz vezető, ajánlott kiigazítási pályától. Ez egy fontos tényező a Bizottságnak az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése alapján kiadott jelentésében, amelyben vizsgálta, hogy Spanyolország 2019-ben megfelelt-e az adósságszabálynak.

(13) A 2020. évi stabilitási program szerint a kormány azt tervezi, hogy az államháztartási egyenleg a GDP 2,8 %-ának megfelelő 2019. évi hiányról 2020-ra a GDP 10,3 %-ának megfelelő hiányra fog romlani. Miután a GDP-arányos államadósság 2019-ben 95,5 %-ra csökkent, a 2020. évi stabilitási program szerint 2020-ban várhatóan 115,5 %-ra nő. A makrogazdasági és költségvetési kilátásokat a Covid19-világjárvány miatt nagy bizonytalanság övezi.

(14) A Covid19-világjárványra válaszul és az összehangolt uniós megközelítés részeként Spanyolország költségvetési intézkedéseket fogadott el egészségügyi rendszer kapacitásának növelése, a világjárvány megfékezése, valamint a különösen súlyosan érintett egyének és ágazatok megsegítése érdekében. A 2020. évi stabilitási program szerint ezek a költségvetési intézkedések a GDP 3,2 %-át tették ki. A hiánynövelő intézkedések számszerűsítése nagyjából egybeesik a Bizottság becsléseivel, ha figyelembe vesszük az automatikus stabilizátorok költségeinek eltérő kezelését. Az intézkedések közé tartozik az egészségügyi szolgáltatások megerősítése és a csökkentett munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóknak nyújtott jövedelemtámogatás. Emellett Spanyolország olyan intézkedéseket jelentett be, amelyek ugyan nem gyakorolnak közvetlen költségvetési hatást, de hozzájárulnak a vállalkozások likviditásának támogatásához, amit a 2020. évi stabilitási program a GDP 9,2 %-ára becsül. Az említett az intézkedések hitelgaranciákat is tartalmaznak (a GDP 8,8 %-a). Összességében a Spanyolország által hozott intézkedések összhangban vannak a Covid19-világjárvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszintézkedésekről szóló bizottsági közleményben meghatározott iránymutatásokkal. Ezen intézkedések teljes körű végrehajtása, majd – amennyiben a gazdasági feltételek lehetővé teszik – a költségvetési politikáknak a prudens középtávú költségvetési pozíciók elérésére való összpontosítása hozzájárul a költségvetés középtávú fenntarthatóságának megőrzéséhez.

(15) A Bizottság változatlan politikát feltételező, 2020. tavaszi előrejelzése alapján Spanyolország államháztartási egyenlege 2020-ban a GDP –10,1 %-át, 2021-ben pedig –6,7 %-át teszi ki. Az államadósság-ráta az előrejelzés szerint 2020-ban eléri a GDP 115,6 %-át, 2021-ben pedig a GDP 113,7 %-át.

(16) A Bizottság 2020. május 20-án a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, mivel Spanyolország 2019-ben nem felelt meg az adósságszabálynak, és 2020-ban a tervek szerint túllépi a GDP 3 %-ában meghatározott hiányküszöböt. Összességében az elemzés arra enged következtetni,

hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiány- és adósságkritérium nem teljesül.

(17) A vírus terjedésének megállítása érdekében hozott intézkedések jelentős hatást gyakorolnak a gazdaságra, és idén a GDP 9,4 %-os csökkenését eredményezhetik. A foglalkoztatásra gyakorolt hatás, bár jelenleg nehezen számszerűsíthető, szintén jókora lesz. A válság kezdete óta már nagyjából 1 millió ember vesztette el a munkahelyét. A foglalkoztatásra gyakorolt hatást jelenleg enyhíti az a közel 3,5 millió munkavállaló, akik csökkentett munkaidős foglalkoztatásban vesznek részt, ami mostanáig megakadályozta, hogy azonnal elveszítsék állásaikat. A pandémia spanyolországi következményeit súlyosbítja majd a kis- és középvállalkozások által foglalkoztatottak magas aránya, a különösen érintett és valószínűleg lassabban helyreálló ágazatok – köztük a turizmus és a kiskereskedelem – súlya, valamint a határozott idejű szerződések magas aránya (2019-ben 26,3 %) az alkalmazottak körében. Mindezek a tényezők jelentős veszteséget okozhatnak a foglalkoztatás terén, és felerősíthetik a sokkot. A Bizottság előrejelzése szerint a munkanélküliségi ráta (amely 2020 februárjában 13,6 % volt) 2020-ban várhatóan 18,9 %-ra emelkedik, majd 2021-ben 17 %-ra mérséklődik.

(18) A spanyol hatóságok különböző, összesen 145 milliárd EUR összegű intézkedéscsomagok révén igyekeztek enyhíteni a pandémia és a korlátozások időszakának hatását. A betegség leküzdésére irányuló erőfeszítéseik során a hatóságok növelték az egészségügyre és a szociális szolgáltatásokra fordított kiadásaikat. Megkönnyítették továbbá a csökkentett munkaidős foglalkoztatás igénybevételét az emberek munkahelyeinek megőrzése és a háztartások jövedelmének támogatása érdekében. A csökkentett munkaidős foglalkoztatásban érintett munkavállalók a társadalombiztosítási járulékalapjuk 70 %-ának megfelelő, alulról és felülről határos (502 EUR, illetve 1 402 EUR) juttatásban részesülnek. A munkaviszony érintetlen marad a csökkentett munkaidejű foglalkoztatás időtartama alatt, amelyet a közelmúltban 2020. június 30-ig meghosszabbítottak. A csökkentett munkaidős foglalkoztatást bevezető vállalkozások mentesülnek a rendszer hatálya alá tartozó munkavállalók társadalombiztosítási járulékai jelentős részének megfizetése alól, feltéve, hogy a tevékenység újraindítását követően legalább hat hónapig fenntartják e munkahelyeket. Ezek az intézkedések együtt járnak a spanyol gazdaság gerincét alkotó kis- és középvállalkozásoknak és önálló vállalkozóknak nyújtott célzott támogatással (adófizetési halasztás, társadalombiztosítási járulékok csökkentése és állami garanciák), és arra irányulnak, hogy segítsék őket a csőd elkerülésében és abban, hogy a válság után gyorsan újrakezdjék tevékenységüket. Intézkedéseket fogadtak el annak érdekében is, hogy átmenetileg jövedelemtámogatást biztosítsanak azoknak az atipikus munkaviszonyban dolgozó munkavállalóknak, akik nem férnek hozzá a szociális védelemhez.

(19) A spanyol egészségügyi rendszer a beruházások viszonylag alacsony szintje ellenére jó egészségügyi eredményeket ért el. A Covid19-világjárvány kitörése azonban példátlan nyomást gyakorolt a rendszerre, és rávilágított annak sokkhatásokkal szembeni sebezhetőségére. Az azonnali fellépés az egészségügyi dolgozók, a kritikus fontosságú egészségügyi termékek és az infrastruktúra alkotta kapacitások megerősítésére összpontosít a világjárvány idején az életmentés és az egészség helyreállítása érdekében. A fogyatékossággal élő személyek és a bentlakásos gondozásban részesülő idősek különösen ki voltak téve a válságnak. Biztosítani kell számukra az egészségügyi és szociális ellátáshoz való folyamatos hozzáférést, beleértve a sürgősségi és intenzív ellátást is. Később az erőfeszítéseknek az

egészségügyi rendszer ellenálló képességének javítására kell összpontosítaniuk annak érdekében, hogy a rendszer a lehető leggyorsabban ismét optimális teljesítményt tudjon nyújtani, és jobban meg tudjon birkózni az új sokkhatásokkal. A világjárvány rámutatott a meglévő strukturális problémákra, amelyek közül némelyik a fizikai infrastruktúrába történő beruházások bizonyos hiányosságaiból, valamint az egészségügyi dolgozók felvételének és munkakörülményeinek hiányosságaiból ered. A kiadások, a fizikai erőforrások és a személyzet tekintetében regionális különbségek tapasztalhatók, és a különböző kormányzati szintek közötti koordináció nem mindig hatékony. Középtávon az egészségügyi ellátás jobban meg tudna felelni az idősödés, a krónikus betegek és fogyatékkal élők növekvő száma jelentette kihívásoknak. E tekintetben központi szerepet játszik az alapellátás és az e-egészségügy fejlesztése. Középtávon fontos lesz annak biztosítása, hogy az erőforrásoknak a gazdasági visszaesés miatti várható csökkenése ne érintse az emberek egészségügyi ellátását, és ne eredményezzen egyenlőtlenségeket a hozzáférés terén.

(20) Annak ellenére, hogy a munkahelyek száma éveken át növekedett, a spanyol munkaerőpiacon a Covid19-világjárvány kitörése előtt még mindig magas volt a munkanélküliség és a munkaerőpiaci szegmentáció szintje. Az előzetes adatok azt mutatják, hogy a válság következtében Spanyolországban igen jelentős mértékben nőtt a munkanélküliség, ami hátrányosan fogja érinteni a szociális szolgáltatókat és a foglalkoztatási szolgálatoknak a munkavállalók és a munkáltatók támogatására irányuló, már amúgy is korlátozott kapacitását. Középtávon a helyreállításalapját a szociális partnerekkel konzultálva hozott, a foglalkoztatást támogató intézkedésekkel kell megteremteni, például a csökkentett munkaidős rendszerek fokozatos megszüntetésével, különösen a fiatal munkavállalók esetében a foglalkoztatási ösztönzők rendszerének felülvizsgálatával a fenntartható foglalkoztatási formák jobb előmozdítása érdekében, valamint a munkakörülmények rugalmassá tételével. A tudomány és a digitális technológiák területén tanulmányokat folytatók arányának növelése, a szakképzés vonzóbbá tétele, valamint a rugalmas továbbképzési és átképzési lehetőségek biztosítása segíthet kielégíteni a helyreállítást kísérő zöld és digitális átmenethez szükséges technikai készségek iránti növekvő igényeket. Általánosabban fogalmazva, az oktatási és pályaorientációs tanácsadás fejlesztése, valamint a hátrányos helyzetű diákok és az elmaradott régiók megfelelő támogatása hozzájárulhat a jobb oktatási eredményekhez. Az e célkitűzések elérése érdekében esetleg elfogadott intézkedések sikere nagyban függeni fog attól, hogy mennyi időre van szükség ahhoz, hogy széles körű és hosszú ideig megmaradó társadalmi és politikai konszenzus alakuljon ki a reformokról.

(21) A világjárvány munkaerőpiacra gyakorolt hatásai miatt sürgető szükség volt a válság által sújtott háztartások jövedelmének támogatására. Ebben a törekvésben kulcsfontosságú szerepet játszott a csökkentett munkaidős rendszerek igénybevételének megkönnyítése. A nagyon rövid időre szóló munkaszerződéssel rendelkező ideiglenes munkavállalók, akik a közel egymillió új munkanélküli nagy részét teszik ki, gyakran nem jogosultak a munkanélkülieknek nyújtott általános védelemre. A fenntartható helyreállítás és a társadalmi kohézió támogatása érdekében a kezdetektől biztosítani kell, hogy minden munkavállaló, beleértve az ideiglenes munkavállalókat és az önálló vállalkozókat is, hozzáférjen a megfelelő szociális védelemhez és az aktív munkaerőpiaci intézkedésekhez.

(22) A válság valószínűleg tovább fogja növelni a szegénység és a társadalmi kirekesztés magas szintjét Spanyolországban, különösen a gyermekes családok körében. 2019-ben a tagállamok között Spanyolországban volt a legalacsonyabb a családi ellátások

összegének gyermekenkénti átlaga. Az alacsony vagy közepes jövedelmű családok nem jogosultak a gyermekek után járó ellátásokra, amelyek rászorultsági alapon és szigorú feltételek mellett adhatók, és az adókedvezmények csak korlátozott előnyökkel járnak számukra. A szociális védelmi kiadások továbbra is leginkább az időseket célozzák, a nyugdíjkiadások szintje pedig közép- és hosszú távon várhatóan jelentősen emelkedni fog, amennyiben a 2013. évi nyugdíjreformtól való, bejelentett eltérések állandósulnak, és nem kerül sor megfelelő kompenzációs intézkedésekre. A pandémia okozta nehéz gazdasági és társadalmi helyzet ehelyett generációk közötti szolidaritást tenne szükségessé a fiatalabb generációk javára. Jelenleg több rendszerből nyújtják a tartósan munkanélkülieknek és a járulékfizetési rendszerekből nyújtott ellátásokra nem jogosult munkavállalóknak a munkanélküliségi támogatást, ami alacsony lefedettséget eredményez. A meglévő regionális minimáljövedelem-rendszerek a potenciális kedvezményezetteknek csak 20 %-át érik el az országban, mivel a hatókör, az időtartam, a hozzáférési feltételek és a megfelelőség tekintetében jelentős regionális különbségek mutatkoznak. A jelenlegi sürgető helyzetben a meglévő regionális minimáljövedelem-rendszerek kiegészítése érdekében a tervek szerint gyorsan bevezetésre kerül egy állandó nemzeti jövedelemgarancia-rendszer, amely a becslések szerint hárommillió kedvezményezettre fog kiterjedni. E rendszernek a szegénység csökkentésére gyakorolt hatása, valamint rövid és középtávú fenntarthatósága ebben a szakaszban nem értékelhető.

(23) A világjárvány nyomán Spanyolországban jelentkező válsághelyzet következményeit súlyosbítja, hogy a nagyszámú kis- és középvállalkozás felelős a foglalkoztatás nagy részéért. Az elkerülhető csődök megelőzése érdekében sürgősen elfogadtak néhány olyan intézkedést, amelyek hitelek és garanciák révén likviditási támogatást nyújtanak a vállalkozásoknak, különös tekintettel a kkv-kra és a válság által súlyosabban és hosszabban sújtott ágazatokra, például a turizmusra (amely 2019-ben Spanyolországban a GDP 12 %-át tette ki). Ezeket az intézkedéseket a pénzügyi közvetítőknek hatékonyan és gyorsan végre kell hajtaniuk ahhoz, hogy azok hatása megvalósuljon. Az adók és társadalombiztosítási járulékok halasztott fizetésének lehetővé tétele, valamint a szerződéses kifizetések hatóságok általi felgyorsítása szintén hozzájárul a kkv-k pénzforgalmának javításához. Ezen intézkedések kidolgozása és végrehajtása során figyelembe kell venni a bankszektor rugalmasságát. Ezen intézkedések hatékonyságának biztosítása érdekében fontos, hogy folytatódjanak az adminisztratív terhek csökkentésére és a hatékony digitális közszolgáltatások nyújtására irányuló erőfeszítések. A sikeres helyreállításhoz elengedhetetlen a válság által leginkább sújtott ágazatokban működő vállalkozások támogatása és az exportvállalatok versenyképességének megőrzése.

(24) A gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében fontos lesz a kiforrott közberuházási projektek előreütemezése és a magánberuházások ösztönzése, többek között kapcsolódó reformok révén. Spanyolország helyreállítási kilátásai attól függenek, hogy képes-e növelni a termelékenységet és előmozdítani az innovációt, többek között a digitális és zöld átállás révén. Spanyolország innovációs teljesítménye valamennyi régióban elmarad az uniós átlagtól. A spanyol vállalkozások alulteljesítenek az innovációs képesség, a tárgyi eszközökbe és immateriális javakba való befektetés, valamint a személyzetük készségeinek lehető legjobb kihasználása terén, ami gátolhatja versenyképességüket a tudásalapú gazdaságban. A válság rávilágított arra, hogy a digitalizáció fontos szerepet játszik a kormányzati szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz és a képzéshez való hozzáférés fenntartásában, valamint a munkahelyek és a gazdasági tevékenység megőrzésében. A korlátozások időszaka előtt Spanyolországban csak az iskolák fele rendelkezett megfelelő digitális

tanulási platformmal, és jelentősek voltak a regionális különbségek e tekintetben. A digitális tanulásra való hirtelen átállás külön kihívást jelentett a kiszolgáltatott helyzetben lévő diákok számára is, akik nem fértek hozzá otthon a digitális megoldásokhoz. Spanyolországnak biztosítania kell, hogy minden diák hozzáférjen a digitális tanuláshoz, beleértve a vidéki térségekben és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokban élő diákokat is. A vállalkozások digitalizálásának támogatása emellett elősegítené a spanyol vállalkozások versenyképességét a globális értékláncokon belül és növelné exportkapacitásukat, különösen a kkv-két és a mikrovállalkozásokét. A digitális technológia elterjedése, beleértve a fejlett digitális technológiákat, valamint a városi és vidéki területek közötti digitális szakadék csökkentése javítaná a spanyol gazdaság innovációs képességét. Emellett a kutatás és az innováció irányításának minden szinten történő megerősítése, a kutatás minőségének szisztematikus értékelések révén történő javítása, valamint a kutatási szervezeteknek a magánszektorral való együttműködésre való ösztönzése hatékonyabbá teheti a kutatási és innovációs politikákat, és felgyorsíthatja az innováció terjedését a helyreállítás elősegítése érdekében.

(25) Spanyolország klímasemleges gazdaságra való átállása többek között a megújuló energia, az energiainfrastruktúra, az energiahatékonyság és a fenntartható közlekedés terén hosszú időn keresztül jelentős beruházásokat fog szükségessé tenni. Spanyolország nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervével összhangban előre kell ütemezni a beruházásokat annak érdekében, hogy azok a gazdaság helyreállítása során elősegítsék a zöld átmenetet. A megújuló energiaforrások elterjedésének elősegítése érdekében elő kell mozdítani egy integrált energiarendszer kialakulását. A magán- és középületek energiafogyasztásának nagyszabású felújítások révén történő csökkentése, valamint az intelligens hálózatok és a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia tárolása elősegítené az energia iránti kereslet jobb kezelését, miközben támogatná a munkahelyteremtést a helyreállítás során. Az energiainfrastruktúrákba – többek között az Unió többi részével való villamosenergia-összeköttetésekbe – történő további beruházások elősegítenék az EU belső energiapiacának integrációját, miközben fokoznák a versenyt és megkönnyítenék a megújuló energia elterjesztését. További erőfeszítéseket kell tenni a fenntartható közlekedés előmozdítására is, beleértve az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítését, különösen az elektromos járművek esetében. Emellett beruházásokra lesz szükség a vasúti teherszállítás nagyobb arányú alkalmazásának lehetővé tétele érdekében, ideértve a határokon átnyúló összeköttetéseket Franciaországgal és Portugáliával, valamint a kikötőkhöz és logisztikai csomópontokhoz való kapcsolatot. Továbbá Spanyolország egyes területei az éghajlatváltozásnak leginkább kitett európai területek közé tartoznak. A vízkészletek igénybevétele jelentős, és a víz- és hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlettsége egyenetlen az országon belül. A zöld beruházások segíthetnek az éghajlatváltozás káros hatásai – például az árvizek és az erdőtüzek – kezelésében, javíthatják a levegőminőséget, valamint a víz- és hulladékgazdálkodást, és fejleszthetik a körforgásos gazdaságban rejlő lehetőségeket. A Méltányos Átállást Támogató Alap 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó programozása elősegítheti Spanyolországban a klímasemleges gazdaságra való átállás által jelentett egyes kihívások kezelését, különösen az országjelentés[8] D. mellékletében ismertetett területeken. Így Spanyolország a lehető legjobban kihasználhatná ezt az alapot.

(26) A szabályozás korlátozó jellege és széttagoltsága Spanyolországban akadályozza, hogy a vállalkozások kihasználják a méretgazdaságosság kínálta előnyöket, és

[8] SWD(2020) 508 final.

hátrányosan hat a termelékenységre. A piacok egységességéről szóló törvényt, amelyet a bíróságok és a versenyhatóságok már jelenleg is végrehajtanak, aktívabban kell felhasználni a szabályozás javítása és a verseny előmozdítása érdekében a helyreállítás során. Ebben az összefüggésben a szükséghelyzet végetértével haladéktalanul meg kell szüntetni azokat a szigorú tulajdonjogi és piaci korlátozásokat, amelyek a világjárvány okozta válság idején a stratégiai árukkal és szolgáltatásokkal való ellátottság biztosítását célozták. Általánosabban fogalmazva, a különböző kormányzati szintek közötti erősebb és tartós koordináció hatékonyabbá teheti a helyreállítást elősegítő politikákat. Alapvető fontosságú továbbá annak biztosítása, hogy a 2014. évi közbeszerzési irányelveket végrehajtó jogszabályok által létrehozott irányítási struktúra a lehető leghamarabb teljes körűen működőképessé váljon, és így garantálható legyen a helyreállítás támogatására használható állami beruházások hatékony felhasználása. Az Együttműködési Bizottságon keresztül valamennyi kormányzati szint (központi, regionális és helyi) képviselőivel szoros együttműködésben fokozni kell az átfogó nemzeti közbeszerzési stratégiával kapcsolatos munkát.

(27) Miközben a jelenlegi ajánlások a világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak kezelésére és a gazdaság helyreállításának elősegítésére összpontosítanak, a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott 2019. évi országspecifikus ajánlások olyan reformokra is kitértek, amelyek elengedhetetlenek a közép- és hosszú távú strukturális kihívások kezeléséhez. Az említett ajánlások továbbra is helytállóak, és a következő évi európai szemeszter éves ciklusa során folytatódik nyomon követésük. Ez a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitikákkal összefüggő ajánlásokra is vonatkozik. Ez utóbbi ajánlásokat figyelembe kell venni a kohéziós politikai finanszírozás 2020 utáni stratégiai programozása során, beleértve a jelenlegi válsághoz kapcsolódó enyhítő intézkedéseket és exitstratégiákat.

(28) A fizetésképtelenségi eljárások időben történő rendezése szintén kulcsszerepet fog játszani a vállalkozások likviditásának biztosításában és az erőforrások hatékony újraelosztásában, valamint a pénzügyi ágazat stabilitása és a vállalkozói lét előmozdításában. Létfontosságú megőrizni az igazságszolgáltatási rendszer képességét a fizetésképtelenségi eljárások hatékony kezelésére. Ez különösen fontos, mivel a bíróságok tevékenységének jelenlegi felfüggesztése és a peres eljárások számának a világjárvány előidézte recesszió miatt várható növekedése tovább súlyosbíthatja a már meglévő kihívásokat azáltal, hogy tovább nő az eljárások hossza és az ügyhátralék.

(29) Az európai szemeszter szolgál keretként a folyamatos gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációhoz az Unióban, amely hozzájárulhat a fenntartható gazdasághoz. A tagállamok 2020. évi nemzeti reformprogramjukban számba vették az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak végrehajtása terén elért eredményeket. Az alábbi ajánlások teljes körű végrehajtásának biztosításával Spanyolország hozzá fog járulni a fenntartható fejlődési célok megvalósításához, valamint az unióbeli versenyképes fenntarthatóságra irányuló közös erőfeszítésekhez.

(30) A gazdasági és monetáris unió gazdaságai közötti szoros koordináció kulcsfontosságú a Covid19-világjárvány gazdasági hatásából való gyors kilábaláshoz. Mivel Spanyolország pénzneme az euró, továbbá figyelembe véve az eurócsoportban folytatott megbeszéléseket, Spanyolországnak gondoskodnia kell arról, hogy szakpolitikái továbbra is megfeleljenek az euróövezetre vonatkozó ajánlásoknak, és összhangban legyenek a többi euróövezeti tagállam szakpolitikáival.

(31) A 2020. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a spanyol gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2020. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2020. évi stabilitási programot és a 2020. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Spanyolországnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. A Bizottság figyelembe vette nemcsak azoknak Spanyolország fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.

(32) Azon értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2020. évi stabilitási programot, és véleményét[9] különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(33) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2020. évi nemzeti reformprogramot és a 2020. évi stabilitási programot. A jelen ajánlások figyelembe veszik a világjárvány kezelésének és a helyreállítás megkönnyítésének szükségességét, ami az első szükséges lépés ahhoz, hogy ki lehessen igazítani az egyensúlyhiányokat. A Bizottság által az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke alapján azonosított makrogazdasági egyensúlyhiányokat közvetlenül kezelő ajánlásokat az 1., 2. és 4. ajánlás tartalmazza.

AJÁNLJA, hogy Spanyolország 2020-ban és 2021-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban hozzon meg minden szükséges intézkedést a világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és az elkövetkező helyreállítás támogatása érdekében. Amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik, folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítására és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, a beruházások fokozása mellett. Erősítse meg az egészségügyi rendszer ellenálló képességét és kapacitását az egészségügyi dolgozók, a kritikus egészségügyi termékek és az infrastruktúra tekintetében.

2. Támogassa a foglalkoztatást a munkahelyek megőrzését célzó intézkedések, hatékony foglalkoztatási ösztönzők és készségfejlesztés révén. Erősítse meg a munkanélküliek védelmét, különösen az atipikus munkavállalók esetében. Javítsa a minimáljövedelem-rendszerek és a családtámogatás hatókörét és megfelelőségét, valamint a digitális tanuláshoz való hozzáférést.

3. Biztosítsa a kis- és középvállalkozások és az önálló vállalkozók számára likviditást biztosító intézkedések hatékony végrehajtását, többek között a késedelmes fizetések megelőzése révén. Ütemezze előre a kiforrott közberuházási projekteket, és mozdítsa elő a magánberuházásokat a gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében. Helyezze a beruházások középpontjába a zöld és digitális átállást, mindenekelőtt a kutatás és az innováció, a tiszta és hatékony energiatermelés- és felhasználás, az energetikai infrastruktúra, a víz- és hulladékgazdálkodás, valamint a fenntartható közlekedés előmozdítását.

[9] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

4. Javítsa a különböző kormányzati szintek közötti koordinációt és erősítse meg a közbeszerzési keretet a helyreállítás hatékony támogatása érdekében.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök